

משק מודל- השקיית תמרים באיכויות מים שונות

חוקר ראשי: אפי טריפלר

רקע, תאור הבעיה ומטרות המחקר:

בערבה הדרומית קיים מגוון רחב של היצע מים להשקיית תמרים, בכמות ובזמינות מוגבלת. מטעי התמרים באזור זה מושקים במי קולחין (EC 2.3), מי קו (EC 3.5), מי קו מליח (EC 5) ומי פארן (EC 2.2). בשנים הקרובות יעמדו לרשות מגדלי התמרים מים מותפלים, שמקורם במתקן ההתפלה באילת שימהלו עם מי קו (EC 1.8).

מחיר המים נקבע לפי רמת המוליכות החשמלית של המים, כפי שנמדדת מידי שנה באוקטובר ע"י מקורות ואגודת המים "ערדום". תעריף המים המליחים נמוך בכ- 23 אג' מהתעריף של מי פארן, 0.7 לעומת 1.06 ש"ח, בהתאמה. השימוש השנתי הממוצע של דונם תמרים בערבה הדרומית הוא כ- 2,800 מ"ק לדונם. לאור ההוצאה השנתית הגבוהה על מים, מסך ההוצאות (כ- 35%) נשאלת השאלה איזה מבין איכויות המים הזמינות כיום לרשות המגדלים, תניב יכול גבוה ואיכותי, באופן שיפצה על העלות של המים.

מועד התחלה וסיום המחקר: 2014-2012

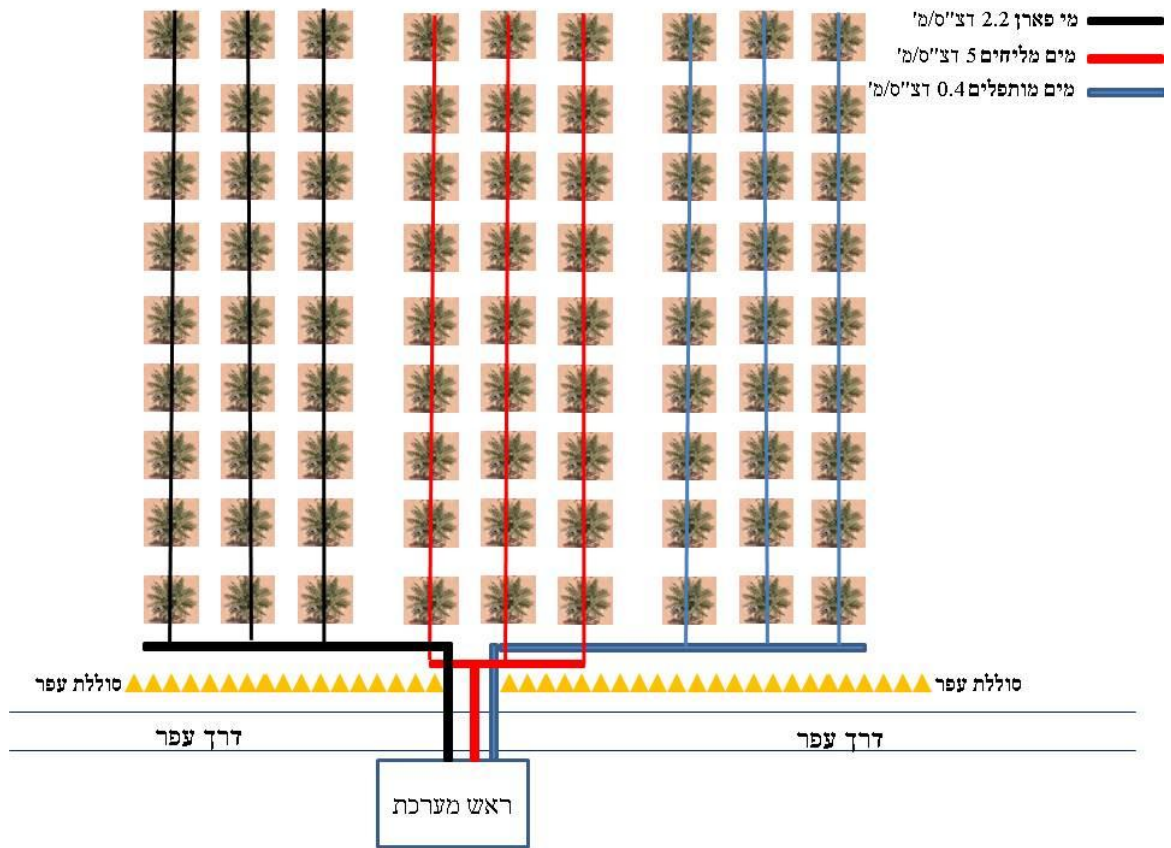
מהלך המחקר ושיטות העבודה:

המשק ממוקם בחלקת תמרי מג'הול בגיל 1.5 שנים, ביטבתה. החלקה הושקתה בשנתה הראשונה במים מליחים ובתקופה האחרונה היא הוסבה להשקיה במי פארן. ייבחנו 3 איכויות מים שקיימות בסביבת המטע הנבחר: מים מותפלים, מי פארן ומים מליחים. כל אחת מאיכויות המים תשקה 3 שורות, בנות 9 עצים כ"א. כלומר, 81 עצים בחלקת המודל כולה. כל הטיפולים יקבלו דישון אחיד באמצעות משאבת דשן. בקר השקיה ייעודי ישקה את כ"א מהטיפולים בכמויות אחידות, לפי המלצות הגידול הנהוגות ביטבתה לגבי עצים אקווילנטים.

מו"פ ערבה דרומית ינטר את כמויות המים באופן שוטף ויעקוב מקרוב אחר מהלך הגידול השנתי. צוות קרקע ומים של המו"פ ימדוד תכולת יונים בעלים ובקרקע פעמיים בשנה וקצבי התארכות לולב בתקופות נבחרות. רמת היבול הגלמי ואיכותו יימדדו בתקופת הגדיד.

תוצאות :

חלקת הניסוי מצויה בתהליך של רישות והקמת מערכת ההשקיה והבקרה. מפה של חלקת המודל מוצגת באיור 1.

איור 1. תרשים סכימטי של חלקת הניסוי. כוון צפון הינו מקביל לדרך העפר.

מסקנות והמלצות להמשך המחקר:

בהמשך לניסוי בחלקת השדה אנו מתכוונים לבצע ניתוח אנליטי אינטגרטיבי, המשלב את תחשיב הגידול, מחיר המים בהתאם למליחותם ומודל אנליטי לחישוב תגובת תמרי מ'ג'הול לתנאי סביבה. ניתוח ייחודי שכזה יכול להניב את כמות המים האופטימאלית, עבור איכות (מליחות) נתונה, אשר תניב את הרווח (תרומה א') הגבוהה ביותר.